

Centralny system SCADA

W ramach realizowanego zadania, wykonawca dostarczy i przygotuje do pracy bazę do budowy centralnego systemu SCADA, oraz na tej bazie wdroży system SCADA dla realizowanego obiektu.

Warunki gwarancji systemu muszą umożliwiać rozbudowę systemu SCADA o implementację kolejnych obiektów. Należy określić warunki, na których rozbudowę systemu SCADA będą mogły prowadzić firmy trzecie.

Dostarczone rozwiązanie docelowo ma służyć do monitorowania i zarządzania pracą wszystkich obiektów wodociągowo-kanalizacyjnych:

- ujęcia wody
- stacje SUW
- oczyszczalnie ścieków
- sieci kanalizacyjne
- sieci wodociągowe

W ramach realizacji niniejszego zadania, wykonawca systemu zobowiązany jest dostarczyć sprzęt i licencję dla jednego serwera SCADA. Docelowe rozwiązanie musi przewidywać Redundancję systemu (prace na 2 bliźniaczych serwerach z pełną redundancją systemu). Wymagane jest aby wykonawca dostarczył pełną specyfikację wszystkich komponentów (sprzętu i licencji) niezbędnych do uzyskania redundancji systemu. Jeżeli jest to technicznie możliwe, wykonawca powinien przygotować komponenty (maszyny wirtualne) dla drugiego serwera i ich nieaktywne kopie zmagazynować na systemie backupowym, tak aby zminimalizować nakład pracy potrzebny do uruchomienia drugiego serwera.

1. Elementy składowe centralnego systemu SCADA :

W ramach tworzenia środowiska bazowego systemu SCADA, należy dostarczyć:

a) Komputer klasy serwer:

- a. producenta specjalizującego się w rozwiązaniach serwerowych np. DELL, HP, Lenovo
- b. objęty opieką producenta serwera
- c. przystosowany do montażu w szafie RACK 19" wraz z dostawą szafy serwerowej o wymiarach około 600x1000x1090 (20U) wyposażonej w kółka transportowe
- d. wyposażony w moduł do zdalnego zarządzania i monitorowanie pracą serwera (właściwy dla danego producenta sprzętu np. iDRAC Enterprise, XClarity) umożliwiający:
  - i. Podgląd i konfigurację przez interfejs Web parametrów procesorów, pamięci, dysków twardych, zasilania, chłodzenia, stanu kart rozszerzeń
  - ii. zarządzanie zasilaniem serwera (zdalne włączanie/ wyłączenie/ restart serwera)
  - iii. konfigurację RAID na dyskach,
  - iv. sprawdzenie kondycji dysków
  - v. wykonanie aktualizacji oprogramowania układowego
  - vi. wysyłanie poprzez e-mail powiadomień o zdarzeniach awaryjnych
  - vii. dostęp do wirtualnej konsoli serwera (zdalny ekran do serwera)
- e. wyposażony w redundantne zasilanie
- f. umożliwiający montaż co najmniej 10 dysków twardych

- g. wyposażony w sprzętowy kontroler RAID 0/1/10 z podręczną pamięcią cache co najmniej 8GB
  - h. posiadający dyski SAS SSD pracujące w RAID 10 (przestrzeń użytkowa co najmniej 1,8 TB)
  - i. 1 lub 2 procesory klasy intel Xeon Gold (lub analogiczne procesory AMD EPYC) posiadające łącznie co najmniej 16 CORE
  - j. co najmniej 128 GB pamięci RAM
  - k. co najmniej 4 interfejsy sieciowe o przepustowości 1 Gb/s
  - l. serwer należy wyposażyć w system podtrzymania zasilania do 10 min wraz z gotowym narzędziem umożliwiającym bezpieczne wyłączenie serwera
- b) Narzędzia umożliwiające budowę architektury wirtualnej (np. vSphere, Hyper-V)
- c) Systemy operacyjne Windows Server w najnowszej wersji (wymagane licencjonowanie wieczyste)
- d) Serwer NAS lub inne analogiczne rozwiązanie umożliwiające automatyczne tworzenie kopii bezpieczeństwa poza serwerem (np. Synology RS822RP+ RACK). Serwer NAS powinien być wyposażony w dyski twarde pracujące w RAID 1 lub 10. Dyski twarde powinny być zgodne z rekomendacją producenta sprzętu. Pojemność dysków powinna być wystarczająca do przechowywania co najmniej 5-ciu kopii bezpieczeństwa wszystkich maszyn wirtualnych, przy założeniu że nowa kopia jest tworzona co najmniej raz na dobę. Rozwiązanie powinno umożliwiać tworzenie i odzyskiwanie kopii bezpieczeństwa:
- a. Całych maszyn wirtualnych
  - b. Plików zlokalizowanych w wybranych katalogach
  - c. Baz danych
- Nie dopuszcza się rozwiązań „autorskich”. System backupu powinien być rozwiązaniem rynkowym, z pełną dokumentacją, wygodnym, graficznym interfejsem do zarządzania oraz z dostępem do wsparcia technicznego producenta.
- e) Licencje oprogramowania klasy SCADA.
- Dostarczone środowisko SCADA musi spełniać następujące wymagania:
- a. Rozpowszechnione w Polsce rozwiązanie z dużą bazą niezależnych inżynierów, z udokumentowaną znajomością produktu (certyfikaty szkoleniowe, referencje, certyfikaty znajomości produktu wydawane przez producenta)
  - b. Gwarancja możliwość wieloletniej eksploatacji z uwzględnieniem migracji do nowych wersji środowiska, przesiadki na nowy sprzęt i nowe systemy operacyjne
  - c. Gwarantowany dostęp do informacji o zgodności środowiska z poprawkami bezpieczeństwa publikowanymi przez Microsoft
  - d. Wymagane licencjonowanie wieczyste (nie dopuszcza się rozwiązań subskrybowanych)
  - e. Udokumentowana otwartość na współpracę z urządzeniami obiektowymi różnych producentów, korzystających z różnych protokołów komunikacyjnych
  - f. Posiadające autoryzowanego dystrybutora na terenie polski
  - g. Dostęp do polskojęzycznego wsparcia technicznego
  - h. Dostęp do szkoleń prowadzonych w autoryzowanym przez producenta centrum szkoleniowym zlokalizowanym na terenie Polski, z polskojęzycznym certyfikowanym trenerem
  - i. Dostęp do e-szkoleń
  - j. Możliwość budowy aplikacji w architekturze Klient-Serwer, gdzie komponenty systemu SCADA instalowane są tylko na serwerze a stanowisko operatorskie może być realizowane na sprzęcie bazującym na dowolnym systemie operacyjnym (Windows, Linux, Android, IOS)

- k. Preferowana nielimitowana ilość zmiennych.
- l. Preferowana ilość klientów łączących się w jednym czasie do systemu 20.
- m. Możliwość nieograniczonego czasowo gromadzenia danych historycznych o zmianach wartości parametrów. Preferowane jest aby system automatycznie dzielił dane na małe bloki zawierające dane za krótki okres czasu (np. jeden blok na dzień). Forma taka ułatwia wykonywanie kopii bezpieczeństwa danych.
- n. Dane powinny być gromadzone w formacie umożliwiającym łatwe skorelowanie z danymi zapisanymi w relacyjnych bazach danych np. MS SQL, Oracle. Musi istnieć wbudowany w rozwiązanie producenta mechanizm pozwalający z poziomu bazy danych zapytać o wartości mierzonych parametrów w określonym czasie.
- o. System musi posiadać narzędzie do budowy raportów bazujących na informacjach pochodzących z różnych źródeł (pliki tekstowe, bazy danych, format danych systemu SCADA itp.)
- p. Musi istnieć możliwość publikacji raportów na stronie WEB, jak również automatyczne rozsyłanie raportów jako załączników do e-mail
- q. Raporty publikowane na WEB muszą mieć możliwość parametryzacji np. możliwość wskazania okresu analizy danych, wskazania formy grupowania / sortowania, określenia rozdzielczości danych itp.
- r. Raporty publikowane na WEB powinny mieć możliwość zapisu na żądanie w różnych formatach (pdf, csv, xml, ...) jak również powinny mieć możliwość wydruku.
- s. Dostarczone licencje muszą umożliwiać zarówno uruchomienie aplikacji jak również jej projektowanie i modyfikacje
- t. Środowisko musi posiadać wbudowany edytor graficzny, bazujący na rozwiązaniach wektorowych.
- u. Narzędzie musi pozwalać na import grafik w formacie bitmapa jak również w formacie wektorowym
- v. System SCADA musi posiadać możliwość implementacji kontroli dostępu bazującą na Microsoft Active Directory

2. Przygotowanie bazy systemu SCADA

W ramach przygotowania bazy systemu SCADA należy:

- a. Dostarczyć sprzęt oraz licencje zgodne z wymaganiami przedstawionymi powyżej
- b. Skonfigurować serwer
- c. Przygotować wymagane maszyny wirtualne (zgodnie z wytycznymi producenta wybranego systemu SCADA)
- d. Na wydzielonej maszynie wirtualnej, skonfigurować kontroler domeny (wymagane uzgodnienia z działem IT użytkownika).
- e. Przygotować dokumentację konfiguracji kontrolera domeny
- f. Przeprowadzić szkolenie dla użytkownika końcowego w zakresie przygotowanej konfiguracji domeny.
- g. Opracować i udokumentować standardy budowy aplikacji SCADA (tak żeby w trakcie przyszłej rozbudowy systemu, użytkownik mógł wymagać od wykonawców utrzymywania jednolitego, opisanego standardu systemu SCADA):
  - a. Nazewnictwo zmiennych
  - b. Layout

- c. Standardy interfejsów graficznych
- d. Wzorce raportów
- e. Poziomy dostęp
- h. Zainstalować i skonfigurować komponenty systemu SCADA.
- i. Przygotować dokumentację dotyczącą instalacji komponentów oprogramowania SCADA.
- j. Przeprowadzić dla użytkownika końcowego szkolenie z zakresu instalacji i konfiguracji komponentów SCADA.
- k. Skonfigurować system backupu (dla gotowej konfiguracji stworzyć kopie bezpieczeństwa systemu w stanie zerowym)
- l. Przeprowadzić testowe przywrócenie systemu z kopii bezpieczeństwa (punktem startu jest skonfigurowany serwer ze skonfigurowanym Hipervisorem)

Jako przykładowy schemat architektury systemu SCADA przedstawiono schemat opracowany przez firmę AVEVA

